

Blå og Hygen er ivrige på sporet. De har ferten av gaupa i området.

På sporet av gaupa

Tekst og foto: André Spica

Gaupejakt er en spennende og utfordrende jaktform som engasjerer mange jaktlag landet over. Hundesport ble med to hundeførere på gaupejakt i Gunnesgrenda i Sør-Trøndelag.

Det er en trøtt kar som viser seg i døra når jeg ringer på et eldre hus i dalføret mellom Berkåk og Orkanger. Hundefører Ansgar Johannesen gjesper ut av seg et "hei".

- Har forsovet meg litt. Var på farten i natt.

Han åpner døren og inviterer på en kopp kaffe mens han selv og hundeførerkollega Martin Skjerve smører noen frokostbingser.

- Det er mye forberedelser som må gjøres før selve jakta, forteller Ansgar.

- Natta går med til å saumfare områder for å finne ut hvor gaupa er. Da blir man fort litt trøtt på morrakvisten.

Forberedelser

Han forteller at gaupejakt er mye mer enn bare selve jakta. Store deler av natta har han og Martin brukt til å kjøre rundt på avsidesliggende veier for å se etter gaupespor.

- Det er nytteløst å sende ut et jaktlag uten å ha noen formening om hvor gaupa befinner seg. Derfor må vi bruke natta til å lete etter spor, slik at vi kan starte jakten når det blir lyst. Vi søker systematisk gjennom flere parallelle veier. Enkelt forklart så er det slik at dersom gaupespor krysser en vei, men ikke den neste parallelle veien, så er det sannsynlig at gaupa befinner seg et sted i mellom. Vi har et spor inn i et terreng men foreløpig ikke ut av det.

Videre må vi ringe inn området. Det vil si at vi må ut i terrenget og gå opp en stor ring rundt det området vi antar gaupa befinner seg i. Dersom det ikke går noe spor ut av ringen, så vet vi at gaupa befinner seg innenfor området, forklarer han.

Brødiskiva er erstattet med en defekt truge. Ansgar gjør noen enkle feltreparasjoner og påpeker med et smil at gaupeterrenget krever sitt av både mann og utstyr.

- Det kan kanskje høres ut som om det bare er å finne et spor, og så er resten av saken grei. Sånn er det selvsagt ikke, sier han mens noen knuter strammes for å holde trugene sammen.

- Gaupespor kan være krevende å få øye på, især om natten. Gaupa går gjerne i spor etter andre dyr, for eksempel hare. Dersom sporfinnerne ikke er oppmerksomme og undersøker alle spor grundig, så kan en enkelt glipp føre til at gaupa ikke er der vi tror den er. Da går

jaktdagen med til resultatløst søk og postering, mens gaupa er helt andre steder.

Det piper inn en SMS.

- Vi er litt sene. Nå må vi komme oss av gårde.

Ansgar og Martin går ned i hundegården og henter hundene Hygen (hygenhund) og Blå (øst-sibirsk laika). De skal være med på dagens økt.

På sporet

Jaktlaget består av flest menn og litt færre kvinner. Strategien er lagt og postene fordelt. Terrenget gaupa er ringet inn i består av skog, klipper og dalfører. På ingen måte lett å ta seg frem i. Et gaupeterreng. Med gaupespor. Hundeførerne er i gang.

- Martin er som en mygg. Han går oppå snøen, humrer Ansgar. Selv trækker han noe dypere og er ikke helt fornøyd med snømengden.

- Det favoriserer gaupa når hundene synker i snøen, sier han.

Både Hygen og Blå er fortsatt i bånd.

- Vi slipper ikke hundene før vi mener å ha tatt ut gaupa. Det vil si at gaupa er blitt oppmerksomme på oss og prøver å komme seg unna,

forteller Martin.

- Det er fordi vi må være sikre på at hundene ikke slår over på annet vilt, som for eksempel rev eller rådyr. I terreng med mindre vilt, kan vi også slippe hundene før vi har tatt den ut.

De to tar seg lett frem i skogen, helt til gaupesporet brått forsvinner ned en bratt skrent.

- Sånn er det. Gaupa går ofte der vi tobeinte ikke er like godt skodd for å bevege oss.

Martin kaster et raskt blikk nedover før han gir seg i kast med skråningen. Vel nede roper han opp til Ansgar, som slipper hundene etter før han selv begir seg ned den lumske skrenten. Halvveis nede kan Ansgar fortelle at han har kommet over et krypinn som gaupa har benyttet.

- Selv om jeg har drevet med hundeføring på gaupejakt i årevis, er dette første gang jeg kommer over et av gaupas skjulesteder, sier han før han fortsetter den krevende nedklyvingen.

De to fører hundene videre i sporet til gaupa. Det går ikke lang tid før Martin stopper. Han bøyer seg ned og plukker opp en hodeløs hare som ligger i snøen. Temperaturen er minus 18 grader og skrotten er relativt fersk. Rundt oss er det spor etter gaupa over alt.

Hundene lukter ekstra lenge på en fersk hareskrott. Her er det ikke lenge siden gaupa har vært på ferde.

- Nå er katta i nærheten, sier han.

Stemmenivået senkes og spenningen stiger idet de to hundeførerne slipper hundene sine.

Krevende terreng

Hundene begynner med en gang å søke i sporene etter gaupa. Raskt forsvinner de ut av vårt synsfelt. Ansgar og Martin fisker frem hver sin GPS, hvor de følger hundenes bevegelser. ►

Glimt i øyet og tro på en god jaktdag. Ansgar er optimist, men forsikrer at terrenget er krevende og gaupa er slø.

GPSen er et viktig redskap. Med den følges hundenes bevegelser nøye.

Ansgar og Hygen søker systematisk i ferske gaupespor.

- Nå er det om å gjøre å holde oss så nære hundene som mulig. Kunsten nå er å finne gaupaspor ut av det virvaret av gaupespor som er her. Samme prinsipp som da vi ringet inn et større område i natt, bare at denne gangen vil vi finne sporet ut av dette lille området.

De deler seg og følger hver sin hund. Kollen vi er på saumfares for å finne hvor gaupa har forlatt plassen. Sportydingen er utfordrende, men snart er Martin sikker i sin sak:

- Her har gaupa gått videre, sier han og peker på sporene som går i retning av bergveggene.

De skyter loddrett oppover et par hundre meter unna. Blikket er skeptisk. Det er ikke noe enkelt terreng katten tilbyr sine forfølgere. Ikke lenge etter står vi et stykke oppe i den bratte skråningen.

- Her har katten lekt seg oppover de bratte skarene, men dette blir for farlig for oss.

Han kaller på Ansgar, og de to møtes igjen. GPSen blir studert. Hundene har kommet seg opp bergknausen og har utvilsomt los. Hundeførerne kommer seg ikke opp, men kan høre hundenes pågående los fra foten av bergene.

- Enten legger gaupa seg til ro, og da blir dette vanskelig. Eller den kan komme ned igjen i et annet skar. Vi har flere poster som overvåker dette området.

En melding om situasjonen blir sendt ut til de postende jegerne, og de blir bedt om å være konsentrerte og holde utkikk etter både hundene og katten. Det er spenning i lufta nå. Vil det bli avfyrt skudd? Hundene beveger seg stadig og vi kan høre hvordan de jager. Gaupa er fortsatt i bevegelse. En halvtime blir til en time. To timer. Ingenting skjer. Skumringen melder sin ankomst. Bekymringsrynker er å se i panna til

hundeførerne.

- Det ebber mot slutten hva jaktlys angår, så det ser ut som gaupa tar siste stikk i dag. Om hundene kommer seg ned av egen hjelp er en annen sak, sier Ansgar og skuer mot de ugjestmilde klippene.

- Kommer de ikke ned må vi selv komme oss opp og hente dem.

- Gaupejakt er krevende og uforutsigbart.

Ikke lenge etter er det et faktum. Hundene er observert på toppen fra en av postene, men gaupa er ikke sett. Mørket har kommet og jegerne avslutter posteringen. To hundeførere, som hele dagen har beveget seg på truger i dyp snø og krevende terreng, er fortsatt ikke ferdige. Det tar ytterligere fire timer med fysiske strabaser og dramatisk før de når frem til sine hunder. En av hundene har falt ned en klippe og landet på ei grein, den andre har gått seg fast på ei hylle. Begge må klatres løs. Det blir en nervepirrende og ikke ufarlig redning av hundene. De er heldigvis uskadd. Slitne vender tobeinte og firbeinte tilbake til bygda. Et sted oppe i det ugjestmilde terrenget ligger ei gaupa og skuer triumferende utover sitt rike. I morgen venter atter ei økt.

Felling

Det skal gå enda noen dager før det omsider blir gaupefall.

- Sånn er det med gaupejakt. Det er krevende og uforutsigbart, forteller Martin.

- I fjor skjøt vi begge gaupene vi hadde løyve for på én og samme dag. I år ble det en mer utfordrende affære hvor hunden spilte en sentral rolle.

- Første felling i år skjedd ikke med mine hunder. Det var to plotthunder fra Gauldal som tok ut gaupa litt sør for der vi jaktet sist. Gaupa var ringet inn om morgenen, men mens vi ventet på postmannskapet, forlot gaupa ringen. Det ble ompostering og deretter direkte hundeslipp på sporet. Uttak av gaupa og los lot ikke vente på seg. Losen gikk i tre kvarter før gaupa kom på baksporet (kom tilbake i sine egne spor), noe det er vanlig at den gjør. Dermed ble den felt.

Omstridt jakt

Gaupejakt er, i likhet med også annen jakt, et omstridt tema som til stadighet debatteres. Jakten på Norges eksklusive rovkatt høster sterk motstand i flere miljøer, men er samtidig et spennende, årlig høydepunkt for jaktlagene som jakter på den.

- Det er Rovviltnemnda som har myndighet til

Gaupeterreng er en del av hundeførernes utfordringer. Der gaupa med letthet har tatt seg ned, er ikke tobeint på truger like elegante.

Hygen viser frem snuten sin.

å fastsette kvote for kvotejakt på gaupe når bestanden ligger over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for gaupe i en region, forteller Ansgar.

- Kvotejakt på gaupe er ordinær jakt med hjemmel i viltloven og vedtak om kvotejakt på gaupe skal være i samsvar med regional forvaltningsplan for rovvilt.

Han viser til de retningslinjer som er nedfelt for denne jaktformen.

- Selv er jeg aktiv rovdrygger og hundefører, og fører hund også på bjørnejakt i tillegg til gaupejakt. Jeg har valgt denne jaktformen fordi den er utfordrende og spennende. Rovdyrene er smarte og vanskeligere å jakte på. Men jeg er vokst opp med alle former for jakt, og trives også med mer vanlige jaktformer. Jeg søker de mest krevende jaktformene også her. Desto smartere byttedyr, desto vanskeligere å jakte på og mer givende å få til.

Ansgar synes det er bra at rovdrykk både engasjerer og debatteres.

- Det er mange motstridende interesser, og da må vi også være åpne for diskusjon. Jeg har mine meninger, andre har sine. Vi som jakter rovvilt forholder oss til kvoter som settes fra år til år, og sånn sett utøver vi rett og slett den praktiske reguleringen. I 2009 lå gaupebestanden på rundt 90 familiegrupper Det er over det vedtatte bestandsmålet som Stortinget har satt om 65 årlige ynglinger. Derfor er også kvoten på uttak av gaupe relativt stor i år i forhold til tidligere. Da blir det mer å gjøre på meg og hundene, avslutter Ansgar og klapper Hygen og Blå på hodet som takk for innsatsen i dag. ■

Jaktdagen er over og gaupe er felt.

TRYGGHET - TRIVSEL - TILLIT

VI OVERTOK HOTELLET I SOMMER OG ØNSKER NYE OG GAMLE GJESTER VELKOMMEN!

Inger Dahle

Ansatt i Norsk Kennel Klub siden 1997.
Har i 7 år ledet Utstillingsavdelingen i NKK.
Mer enn 30 års erfaring med hund; hundeeier, oppdretter, utstiller og eksteriørdommer.

Knut Berge

Hunde- og katteeier i mer en 20 år.
9 år som frivillig hos FOD i Oslo med ansvar for drift av Kattehus.
Har også jobbet mye med hunder med adferdsproblemer.

Gardermoveien 160, 2032 Maura
Telefon: +47 63 99 98 30
E-post: post@ghkas.no

Se vår hjemmeside for mer info:

WWW.GHKAS.NO